ΕΠΛ421 - Προγραμματισμός Συστημάτων

Διάλεξη 10: Προχωρημένος Προγραμματισμός Κελύφους & Παραδείγματα

Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ

Περιεχόμενο Διάλεξης

Προχωρημένος Προγραμματισμός

- Αποσφαλμάτωση (set)
- Διαχείριση Σημάτων (Signals και trap)
- Διοχετεύσεις & Συσκευές (η εντολή exec)

Παραδείγματα Προγραμμάτων

Αποσφαλμάτωση Προγραμμάτων

- Για την αποσφαλμάτωση μπορεί να χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθοι τρόποι
 - echo/printf : Εκτύπωση Απλών Μηνυμάτων
 - set –xv debug on set +xv: debug off
- Το μειονέκτημα του echo/printf, είναι ότι δεν μπορεί να δείξει εύκολα την ροή του προγράμματος.
- Επίσης δεν μπορούμε εύκολα να κάνουμε μετάβαση από τον υπό ανάπτυξη κώδικα στον τελικό κώδικα

Αποσφαλμάτωση με την "set"

- Το "set" είναι μια built-in εντολή του κελύφους
- Έχει επιλογές, οι οποίες μας επιτρέπουν να ελέγχουμε την ροή της εκτέλεσης
 - -v Εκτύπωση εντολών όπως είναι στο script γραμμή-γραμμή
 - -x Εκτύπωση τιμής μεταβλητών γραμμή-γραμμή
- Πριν να εκδώσετε την τελική έκδοση του script σας θέσετε το debugging off
 - Debugging on: set -xv
 - Debugging off : set +xv
- Αυτές οι επιλογές μπορούν επίσης να τεθούν μέσω του she-bang (στην αρχή του script)
 - #! /bin/bash -xv

Αποσφαλμάτωση με την "set"

\$ cat ZipCode #!/bin/bash

set -xv # Debugging On

read -p "Enter Zip code " Zip echo "Zip Code is: " \$Zip readonly Zip read -p "Attempting to change Zip Code: " Zip echo "Zip Code is: " \$Zip

set +xv # Debugging Off

-ν : Εκτύπωση εντολών όπως εκτελούνται (με κόκκινο)

-x : Δείχνει με + πως εκτελείται κάθε εντολή και με τι τιμή στις μεταβλητές εισόδου

Εκτέλεση του Script

\$ ZipCode

read -p "Enter Zip code " Zip

+ read -p 'Enter Zip code ' Zip Enter Zip code 60563

echo "Zip Code is: " \$Zip

+ echo 'Zip Code is: ' 60563

Zip Code is: 60563

readonly Zip

+ readonly Zip

read -p "Attempting to change Zip Code: " Zip

+ read -p 'Attempting to change Zip Code: ' Zip

Attempting to change Zip Code: 60115

./ZipCode: Zip: readonly variable

Error message

echo "Zip Code is: " \$Zip

+ echo 'Zip Code is: ' 60563

Zip Code is: 60563

set +xv

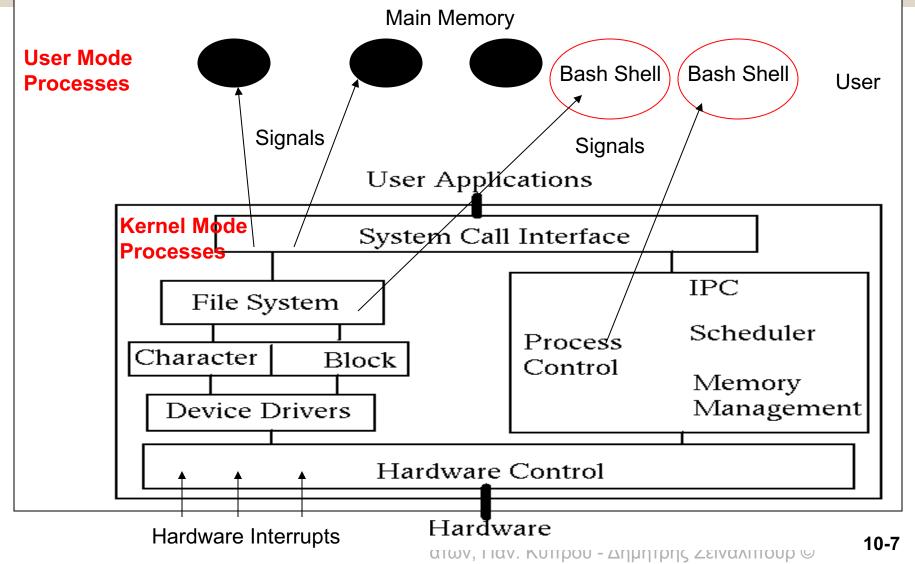
+ set +xv

10-5

Διαχείριση Σημάτων (Signals)

- Signals: Μικρά μηνύματα, τα οποία στέλνονται σε μια καθορισμένη διεργασία ή ομάδες διεργασιών.
- Τα σήματα στέλνονται μεταξύ Διεργασιών (μέσω του πυρήνα, εάν υπάρχουν τα κατάλληλα δικαιώματα) ή από τον Πυρήνα στην Διεργασία.
- Όταν λάβει το signal μια διεργασία, διακόπτει άμεσα την εκτέλεση της, και διαχειρίζεται το signal.
 - Μπορεί να αγνοήσει το σήμα (όχι όλα)
 - Μπορεί να το χειριστεί με ένα signal handler.
- Εδώ θα μελετήσουμε τα σήματα στο πλαίσιο του κελύφους αλλά θα τα διαχειριστούμε και μέσω προγραμμάτων €; στην συνέχεια του μαθήματος.

Διαχείριση Σημάτων (Signals)

(like signals)

Διαχείριση Σημάτων (Signals)

Παράδειγμα Σήματος Διεργασία ⇔ Διεργασία
 Καθώς εκτελείται το πιο κάτω πρόγραμμα στο κέλυφος πληκτρολογείτε Ctrl-C, τότε στέλνετε το INT signal (SIGINT, #2), το οποίο αντιστοιχεί στο σήμα Terminal Interrupt (δηλαδή έξοδος του προγράμματος)

while true; do
echo "Still Alive"
sleep 3 # second
done

Το πρόγραμμα διακόπτει την εκτέλεση του

Διαχείριση Σημάτων

- Στο κέλυφος (και στο UNIX γενικότερα) μπορούμε να στέλνουμε σήματα σε διεργασίες με διαφόρους τρόπους
- Παράδειγμα με την εντολή KILL
 - kill -INT 1234 # αποστολή σήματος INT στο processID#1234
 - kill -KILL 1235
 - kill -9 1236 # αποστολή σήματος KILL στο processID#1236
 - Ένα bash script μπορεί να διαχειριστεί εισερχόμενα σήματα με την εντολή trap
 - Εξαίρεση Αποτελεί το "KILL" ή "9" το οποίο δεν μπορούμε να το διαχειριστούμε και οδηγεί πάντα σε τερματισμό μιας διεργασίας.
- Σύνταξη:
 trap 'εντολή' signals
 Παράδειγμα:
 trap 'echo "Unable to Interrupt" 1 2

Παράδειγμα

```
#! /bin/bash
trap 'echo "Unable to Interrupt" 2
```

```
while [ true ]
do
echo "Try to press Ctrl-C"
sleep 1
```

done

Αποτέλεσμα Εκτέλεσης
\$run
Try to press Ctrl-C
Try to press Ctrl-C
Ctrl-C
Unable to Interrupt

Πίνακας Σημάτων Κελύφους

POSIX Compliant Σήματα

- On exit from Terminal
- #1. Hangup (terminal line got hung up), στέλνεται στις διεργασίες `HUP' με την έξοδο μας από ένα σύστημα!
 - nohup run a command immune to hangups!
- `INT' #2. Terminal interrupt. Ctrl-C (terminate)
- `QUIT' #3. Terminal quit. (Ctrl-), terminate and core dump)
- `ABRT' #6. Process abort. Ctrl-\ (παρόμοιο με την Ctrl-C γράφει το memory image σε ένα αρχείο core)
- #9. Kill (not caught or ignored). `KILL'
- `ALRM' #14. Alarm Clock.
- (Στην C μπορούμε να καλέσουμε την εντολή alarm(seconds) <unistd.h> , με το οποία ο πυρήνας θα στέλνει κάθε seconds ένα Signal#14 στο process)
- `TERM' #15. Termination terminate "politely", allow time to cleanup(), e.g., JAVA .finalize(). 10-11

Μερικά Επιπλέον Σήματα

<u>(με διαφορετικό αριθμό σε διαφορετικές υλοποιήσεις του Unix</u>

- `BUS ' Access to an undefined portion of a memory object.
- Child process terminated, stopped, or continued.
- `CONT' Continue executing, if stopped. (όπως η εντολή fg foreground)
- `FPE' **Erroneous arithmetic operation.**
- `ILL' Illegal Instruction.
- `PIPE ' Write on a pipe with no one to read it.
- **Invalid memory reference. (Segmentation Violation Core** `SEGV ' Dumped – π.χ. σε ένα πρόγραμμα C κάνετε πρόσβαση σε κάποια λάθος διεύθυνση μνήμης).

Αυτό το signal προέρχεται από τον πυρήνα του **ΛΣ**.

- STOP ' Stop executing (cannot be caught or ignored).
- Terminal stop. (Ctrl-Z) can be ignored! `TSTP'
- `TTIN ' Background process attempting read.
- `TTOU_ **l΄ Background process attempting write.** ΕΠΛ 421 – Προγραμματισμός Συστημάτων, Παν. Κύπρου - Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ ©

Παράδειγμα με την trap

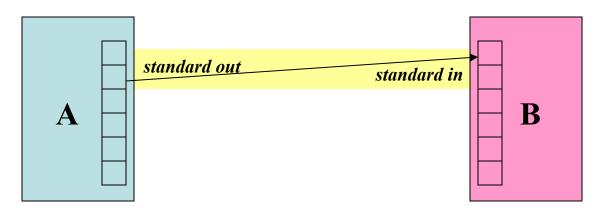
```
Το πρόγραμμα
#! /bin/bash
                                           δημιουργεί 8 αρχεία
trap 'cleanup; exit' 23
                                            και σβήνει αυτά τα
cleanup () {
                                            αρχεία οπότε εμείς
    /bin/rm -f /tmp/tempfile.$$.?
                                            στείλουμε το σήμα
                                           Ctrl-C (#2-Terminal
                                            Interrupt) ή όταν
echo "process id: $$"
                                               τελειώσει το
for i in 1 2 3 4 5 6 7 8
                                              κέλυφος (#3 –
do
                                             Terminal Quit)
     echo "$i.iteration"
    # Δημιούργησε το (κενό) Αρχείο /tmp/tempfile.ProcessID.$i
     touch /tmp/tempfile.$$.$i
     sleep 1
```

10-13

 Διοχέτευση (Pipe |): Τα δεδομένα εξόδου του Α είναι τα δεδομένα εισόδου του Β.

 Και τα δυο προγράμματα εκτελούνται παράλληλα στην μνήμη και να αποτελέσματα είναι buffered στην μνήμη (σε ενδιάμεσο χώρο στον πυρήνα).

Υλοποίηση Διοχετεύσεων με δυο μεταβλητές

- Μέχρι τώρα το pipelining γινόταν σε συναρτήσεις που έπαιρναν 1 παράμετρο.
 π.χ. sort info.txt | uniq
- Τι γίνεται εάν θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε μια εντολή η οποία παίρνει δυο παραμέτρους;
 π.χ. diff file1 file2, συγκρίνει δυο αρχεία και εκτυπώνει τις διαφορές τους
- Λύση: Θα χρησιμοποιήσουμε το «-»
 sort info.txt | diff info.txt

Δηλαδή,

Αυτό είναι το standard input της εντολής diff

Διοχετεύσεις - Internals

- Τι γίνεται εάν μια διεργασία Β χρειάζεται να διαβάσει από μια διοχέτευση αλλά δεν υπάρχει κάτι διαθέσιμο για ανάγνωση, π.χ., cat | more;
 - Το UNIX θα βάλει τον reader B σε sleep μέχρι τα δεδομένα να είναι διαθέσιμα (από τον A)
- Τι γίνεται εάν μια διεργασία Β δεν μπορεί να ανταποκριθεί στον ρυθμό με τον οποίο γραφεί ο Α στην διοχέτευση;

Απάντηση : Επόμενη Διαφάνεια

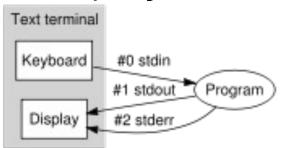
Διοχετεύσεις - Internals

- Για να λύσει το πρόβλημα του μεταβλητού ρυθμού γραφής/ανάγνωσης μεταξύ διεργασιών, το UNIX διατηρεί buffers (στον πυρήνα, στη RAM) από τα unread δεδομένα μεταξύ piped διεργασιών.
 - Αυτό αναφέρεται σαν το pipe size
 - Εάν το pipe γεμίσει, το UNIX θα θέσει τον writer σε sleep μέχρι ο reader να ελευθερώσει κάποιο χώρο (ουσιαστικά κάνοντας read από το pipe) "ulimit –a"
- Με τις διοχετεύσεις, μπορούμε να έχουμε πολλαπλούς readers και writers να εκτελούνται ψευδό-παράλληλα! (το stdout A => stdin B

Standard in/out/err

- Οι πρώτες τρεις εγγραφές στο *File Descriptor Table* είναι ορισμένες με κάθε εκκίνηση του κελύφους.
 - Entry 0 = Standard Input
 - Entry 1 = Standard Output
 - Entry 2 = Standard Error

- Για να καταλάβουμε καλυτέρα τι γίνεται μπορούμε να αναλύσουμε το /proc filesystem, περιέχει πληροφορίες για κάθε διεργασία στο σύστημα υπό μορφή text)
- /dev/stdin => /proc/self/fd/0 ή /proc/\$\$/fd/0) : Standard Input /dev/stdout => /proc/self/fd/1 ή /proc/\$\$/fd/1 : Standard Output /dev/stderr (/proc/self/fd/2 ή /proc/\$\$/fd/2) : Standard Error

Bash Process ID

Παράδειγμα 8

Να γραφεί ένα πρόγραμμα το οποίο να προσομοιώνει την εντολή more. Δηλαδή το πρόγραμμα παρουσιάζει οτιδήποτε προέρχεται από το standard input (#0), σε γραμμές των 30 και στην συνέχεια "Press enter for more...". Όταν ο χρήστης δώσει enter, τότε παρουσιάζεται την επόμενη σελίδα.

Λύση Παραδείγματος 8 (Παράδειγμα I/O Redirect)


```
$Is /bin | ~/.mymore.sh
#!/bin/bash
# Max number of rows per screen
ROWS=30
clear
# Current number of rows or screen
i=0
read line
while [ "$line" != "" ];
do
     handlescreen:
    echo $line
     read line
     ((i++))
done
           ΕΠΛ 421 – Προγραμματισμό
exit 0
```

```
handlescreen() {
#Εάν εκτυπωθήκαν ROWS γραμμές στο αρχείο τότε
ff [ "$i" -gt "$ROWS" ]; then
  echo "Please Press Enter to continue..."
  #FILE DESCRIPTOR (FD)
  # store stdin (FD#0) into some random (and available) FD#6
  # Avoid FD#5: See Advanced Bash Scripting book
  # recall FD#0: stdin, FD#1: stdout, FD#2: stderr
  exec 6<&0 # προσωρινή αποθήκευση ροής #0 στο #6.
  # get the stdio from /dev/tty (the file that captures the keyboard)
  exec < /dev/tty # η ροή εισόδου έρχεται από το keyboard τώρα
  read userenter
  #echo "User Input: $userenter"
  # 0<&6 : restore FD#6 into FD#0
  # (so that we can continue reading the file)
  # 6<&-: deallocate FD#6 so that it can be utilized later on
  exec 0<&6 6<&- # μεταβολή ροής #0 στο #6 και κλείσιμο #6
  # reset the counter
                                                       10-24
         clear
  i=0;
```

Ανακατεύθυνση (Redirect) Εισόδου / Εξόδου

- Redirect File Descriptor to File: M> N (also applies to >>)
 - π.χ.: M: file descriptor (default=1), N: file name
 - $-\pi.\chi.$ \$ 1s 2> error.log # stderr is redirected to log
- Redirect Input <:
 - π.χ.: \$ cat <input.data</p>
 - $\pi.\chi$: \$ cat <input.data 2> /dev/null
- Redirect Output and Error 2>1 ή &>:
 - 1s 2>1 output and error log # same 1s &> oelog
- Redirect FD/FD: M<&N (M: file descriptor, N: file descriptor)
 - File Descriptor: Ένας ακέραιος ο οποίος μας δίδει πρόσβαση σε ένα αρχείο που έχει ήδη ανοίξει από μια διεργασία (π.χ., μετά την fopen στην C) ή την ακόλουθη εντολή στο unix.
 - $-\pi$. χ . exec 6<&0 #store stdin (FD#0) into FD#6

Διάφορες Χρήσεις των Συσκευών

- Έστω ότι θέλουμε να ψάξουμε για όλες τις εμφανίσεις της λέξης "man" στο σύστημα
 \$find / -name "man"
- Προφανώς αυτό θα αναγκάσει το κέλυφος να ψάξει σε καταλόγους οπού δεν έχουμε πρόσβαση, με αποτέλεσμα να πάρουμε πολλά «Permission Denied» στην οθόνη.
- Για να διορθώσουμε το πρόβλημα δίνουμε
 \$find / -name "man" 2>/dev/null
 Τώρα όλα τα stderr διοχετεύονται στο /dev/null
 (μια μαύρη τρύπα!)

Ανακατεύθυνση (Redirect) Εισόδου / Εξόδου

- Τα δυο ακόλουθα προγράμματα κάνουν ακριβώς την ίδια λειτουργία με την εντολή Is –al
- Σημειώστε ότι τα δυο προγράμματα έχουν υλοποιηθεί σαν φίλτρα.
- Για την εκτέλεση τους πληκτρολογούμε

Is -al | test.sh

#!/bin/bash
while read line
do
echo \$line
done

```
#!/bin/bash
#store stdin (FD#0) into FD#6 (that is arbitrarily chosen)
exec 6<&0
# cat anything that comes from FD#6
cat <&6
# close file number 6
exec 6<&-
#redirect nothing "-" into FD#6
```

ΕΠΛ 421 – Προγραμματισμός Συστημάτων, Παν. Κύπρου - Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ ©

Παραδείγματα Προγραμματισμού Κελύφους

(Περισσότερα θα καλυφθούν στο εργαστήριο)

Παράδειγμα 1

Να γραφεί ένα πρόγραμμα **Isdir** για το κέλυφος Bash, το οποίο με τιμή εισόδου ένα κατάλογο Α, εμφανίζει τους καταλόγους που βρίσκονται κάτω από τον Α, σε οποιοδήποτε βάθος, καθώς επίσης και την ημερομηνία και ώρα τελευταίας τροποποίησης τους (ή δημιουργίας τους).

Λύση Παραδείγματος 1

```
#! /bin/sh
                                                 Αποτέλεσμα - Έξοδος
#
                                                 Jan 15 12:45 advio
# Usage: Isdir directory
                                                 Jan 15 12:45 call
#
                                                 Jan 15 12:45 calld
if [ $# -eq 0 ]; then
                                                 Jan 15 12:45 datafiles
   echo "Exactly one argument is required"
                                                 Jan 15 12:45 db.lock.fine
elif [ $# -ge 2 ]; then
                                                 Jan 15 12:45 environ
                                                 Jan 15 12:45 file
   echo "Too many arguments"
                                                 Jan 15 12:45 ipc
else
                                                 Jan 15 12:45 lib.44
   # Is -I(list) -R(recursively)
   #
   # grep "^d"
   #-rwxrwxrwx 1 dzeina None 514 Jan 14 14:00 a.sh
   #drwxrwxrwx+ 2 dzeina None 0 Jan 5 2006 bin
   #drwxrwxrwx+ 5 dzeina None 0 Jan 5 2006 blib
   Is -IR | grep "^d" | awk '{print $6" "$7"\t"$8"\t"$9}'
```

fi

Παράδειγμα 5

Να γραφεί ένα πρόγραμμα για το κέλυφος Bash που να υπολογίζει το παραγοντικό (x!) ενός ακεραίου αριθμού x, επαναληπτικά και αναδρομικά

Λύση Παραδείγματος 5 (Παράδειγμα Αναδρομής)

#!/bin/bash Για μεγάλες τιμές προκαλείται stack overflow

```
echo -n "Give input number: "
read n
((m=n)) # copy variable
result=1
# A) Repetitive solution
until [ $m -eq 0 ]
do
   ((result*=m))
   ((m--))
done
echo "Factorial of $n is $result"
# B) Recursive solution
fact $n
echo "Factorial of $n is $?."
```

```
fact () {
 # Variable "number" must be declared as local.
 #+ otherwise this doesn't work.
 local number=$1
 if [ "$number" -eq 1 ]; then
   factorial=1
 else
   ((decrnum=number-1))
   fact $decrnum # Recursive function call
   ((factorial = number * $?))
 fi
 return $factorial
```


Παράδειγμα 7

Να γραφεί ένα πρόγραμμα για το κέλυφος Bash, που να υπολογίζει το μέγιστο χώρο που καταλαμβάνουν τα περιεχόμενα μιας λίστας καταλόγων, η οποία δίδεται σαν δεδομένο εισόδου

Λύση Παραδείγματος 7

```
#! /bin/bash
#
# Usage: maxsize
#
echo -n "Please specify the directory names: "
read input; # e.g. "cvroot bin blib c"
set - $input; # this commands segments input into "$1 $2 $3 ...."
# based on the envir. Variable $IFS
#e.g. IFS=$'\n' IFS="+", etc...
maxdirsize=0
```

Παράδειγμα Εξόδου

./test.sh

Please specify the directory names: test1 test2 cyroot a b c d e f

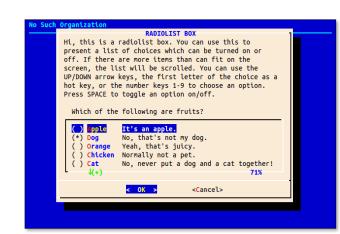
Warning: There is no directory cvroot

Biggest Directory:c, Size:20 KB

Dialogs

- Dialog is an application used in shell scripts which displays text user interface widgets.
 - Uses the <u>curses</u> or <u>ncurses</u> library.
 - The latter provides users with the ability to use a mouse, e.g., in an xterm.
- The data that dialog takes in (such as a string entered into a input box) is normally returned on standard error
 - This is because dialog uses standard output to display text on the terminal when it is drawing the dialog box itself.

ΠΛ 421 – Προγραμματισμός Συστημάτων, Παν. Κύπρου - Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ © We will see next how to handle this ...

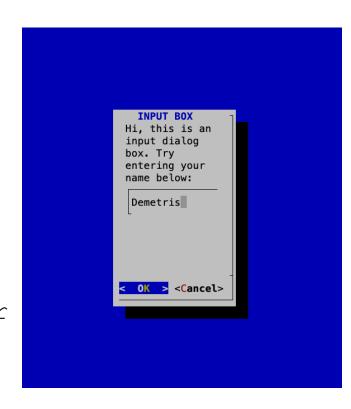

Dialog install & usage

- Debian or Ubuntu Linux
 - \$ sudo apt-get update
 - sudo apt-get install I dialog
- CentOS or Red Hat Linux:
 - \$ sudo yum install dialog

Usage

dialog --title "INPUT BOX" --clear
--inputbox "Hi, this is an input
dialog box. Try entering your name
below:" 16 12 # inputbox size

Example #1 dialog, trap, exit values &


```
# Get the exit status
#!/bin/bash
                                                  return value=$?
# inputbox - demonstrate the input box with a temp
file
                                                  # Act on it.
# Define the dialog exit status codes
                                                  case $return value in
: ${DIALOG OK=0}
                                                    $DIALOG OK)
: ${DIALOG CANCEL=1}
                               Process id
                                                       echo "Result: `cat $tmp file`";;
: ${DIALOG ESC=255}
                                                    $DIALOG CANCEL)
                                                       echo "Cancel pressed.";;
# Create a temp file and trap to clear when done
                                                    $DIALOG ESC)
tmp file="/tmp/test$$$RANDOM"
                                                       if test -s $tmp file; then
trap "rm -f $tmp file" 0 1 2 5 15
                                                         cat $tmp file
# 0 On exit from shell, 1 SIGHUP, 2 SIGINT, 6 SIGABRT, 15 SIGTERM
                                                       else
                                                         echo "ESC pressed."
# Generate the dialog box
                                                       fi
dialog --title "INPUT BOX" \
                                                       ;;
 --clear \
                                                  esac
 --inputbox \
"Hi, this is an input dialog box:" \
16 51 2> $tmp file
```


Output goes to file

Example #1 dialog, trap, exit values

	INPUT BOX Hi, this is an input dialog box. You can use this to ask questions that require the user to input a string as the answer. You can input strings of length longer than the width of the input box, in that case, the input field will be automatically scrolled. You can use BACKSPACE to correct errors. Try entering your name below:
	< OK > <cancel></cancel>
ESC pressed.	

Example 2: Menu Set

#!/bin/bash

```
DIALOG CANCEL=1
DIALOG ESC=255
HEIGHT=0
                         We don't want to
WIDTH=0
                         output on
                         screen but on
display result() {
 dialog --title "$1" \
                         FD#3! (dialogs)
  --no-collapse \
  --msgbox "$result" 0 0
while true; do
 exec 3>&1 # backup FD#1 on FD#3 (opens FD#3)
 selection=$(dialog \
                                    subshell
  --backtitle "System Information" \
  --title "Menu" \
  --clear \
  --cancel-label "Exit" \
  --menu "Please select:" $HEIGHT $WIDTH 4 \
  "1" "Display System Information" \
  "2" "Display Disk Space" \
  "3" "Display Home Space Utilization" \
  2>&1 1>&3) # (1 and 2) to 3
 exit status=$? # exit code of prior subshell
 exec 3>&- #Close FD#3
```

```
case $exit status in
  $DIALOG CANCEL)
   clear
   echo "Program terminated."
   exit
  $DIALOG ESC)
   clear
   echo "Program aborted." >&2
   exit 1
 esac
 case $selection in #sub windows open here
  1)
 1 result=$(echo "Hostname: $HOSTNAME"; uptime)
   display result "System Information"
  2)
   result=$(df -h)
   display result "Disk Space"
  3)
   if [[ $(id -u) -eq 0 ]]; then
    result=$(du -sh /home/* 2> /dev/null)
    display result "Home Space Utilization (All Users)"
   else
    result=$(du -sh $HOME 2> /dev/null)
    display result "Home Space Utilization ($USER)"
```


